

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

ELJÁRÁSREND

**Az EMMI Egészségügyi Szakmai Kollégium Fog- és Szájbetegségek Tagozatának
ajánlása a fogászati betegellátás újraindításáról**

BEVEZETŐ:

A SARS-CoV-2 járvány gyors terjedése más óvintézkedések mellett a fogorvosi ellátórendszer aktivitásának sürgősségi ellátásra történő korlátozását is indokoltá tette.

A védekezés második szakaszába lépve lehetővé vált az eljárásrend szigorú betartása mellett a közfinanszírozott- és a magán-fogorvosi ellátó rendszerben a tervezett fogászati beavatkozások fokozatos újraindítása.

A fogászati alap- és szakellátás jól szabályozott infekciókontroll alapokon nyugszik, fokozatos újraindítása a már meglévő szabályzók mentén célzott módosításokkal végrehajtható folyamat.

A koronavírusok családjába tartozó a SARS-CoV-2 lipid burokkal rendelkező, egyszálú RNS vírus. Az emberről-emberre történő terjedés jellemzően cseppfertőzéssel és a fertőzött váladékokkal történő direkt vagy indirekt kontaktussal történik.

A COVID-19 FERTŐZÉS FOGÁSZATI VONATKOZÁSAI:

- bizonyos fogászati kezelések során képződő bioaeroszolnak kiemelt szerepe lehet a SARS-CoV-2 terjedésében a fogorvosi rendelői környezetben;
- a fogászati ellátás jellemzője a pácienssel való hosszabb (sokszor több mint 15 perces) és az 1 m belüli kontaktus, mely önmagában a fertőzés terjedésének veszélyét hordozza;
- a fentiekén kívül az aeroszol képződéssel járó munkafolyamatok gyakoriak, ilyen a turbina, mikromotor és más forgóeszközök-, ultrahangos és hasonló eszközök-, valamint a 3 utas puszter használata.

A fentiek alapján a fogászati beavatkozások zöme magas rizikójú beavatkozásnak tekinthető a SARS-CoV-2 fertőződés szempontjából, ezért a megfelelő védőeszköz viselése kötelező.

ALAPVETŐ VÉDEKEZÉSI SZABÁLYOK:

- az általános fertőzés megelőzési irányelvek betartása a rendelő teljes területén kötelező (a páciensek számára is): távolságtartás, maszkviselés, kézmosás,

kézfertőtlenítés, használati tárgyak kézzel történő érintésének minimalizálása. A gyakorlati szabályok az alábbiakban kerülnek részletezésre.

- az Országos Epidemiológiai Központ és a Szakmai Kollégium a Fog és Szájbetegségek Tagozatának Módszertani Levele a fogászati egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzésére (2016) kiadvány / *Országos Epidemiológiai Központ és a Szakmai Kollégium a Fog és Szájbetegségek Tagozatának Módszertani Levele a fogászati egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzésére, 2016/* alapján kell meghatározni a fogászati ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatók helyi protokollját, illetve eljárásrendjét. Ezt be kell tartani a koronavírus járványtól függetlenül. A COVID-19 fertőzések további terjedésének megelőzése érdekében fenti szabályok bővítése szükséges.

ELLÁTÁSOK FONTOSSÁGI SORRENDJE:

Amennyiben az újraindítás során a betegek közötti távolságtartás, a fertőtlenítési eljárások elvégzése, illetve egyéb előírások betartása miatt nem biztosítható minden beteg (ellátásra jelentkező) néhány napon belül történő fogadása, akkor az ellátásokat az alábbiak szerint kell prioritizálni:

- sürgősségi fogászati beavatkozások;
- elkezdett és a krónikus fenntartó kezelések folytatása;
- az előző két kategóriába nem tartozó kezelések elkezdése.

BETEG FOGADÁSÁNAK és a FOGÁSZATI KEZELÉS MEGKEZDÉSÉNEK FELTÉTELEI:

- a sürgősségi fogászati beavatkozásokon kívül kizárólag előzetes időpont egyeztetés után fogadható a beteg, az egyes betegek fogadása közötti időtartam min. 15 perc (a tervezett beavatkozástól függően egyes betegeknél ez jóval több is lehet);
- az előzetes telefonos/online konzultáció, általános és COVID-19 triázsolás szükséges, egyrészt a fogászati beavatkozás szükségességének, módjának meghatározása, illetve a COVID-19 gyanújának kizárása érdekében;
- a páciens számára részletes telefonos/online tájékoztatást kell adni arról, hogy milyen óvintézkedéseket kell betartania majd érkezéskor a fogászati váróban, illetve a kezelőhelyiségben;
- páciens megbeszélte időpontra pontosan, és gyermekek, gyámság alatt állók, valamint önmagát ellátni korlátozottan képes személyek (pl. nagyon idős páciens) kivételével, kísérő nélkül érkezik;
- a váróba érkezéskor a páciensnek (és esetleges kísérőjének) maszkot kell viselnie, amennyiben nem viselnek maszkot, azt az egészségügyi szolgáltatóknak kell biztosítani számukra;
- a betegnek (és esetleges kísérőjének) kézmosást/kézfertőtlenítést kell végeznie;
- biztosítani kell, hogy a betegek 2 m-es távolságtartással tudjanak helyet foglalni a váróban (telefonos/online előjegyzés során csak annyi páciens jegyezhető elő, mellyel ez biztosítható);

- a váróba érkezéskor ismételt triázsolás szükséges a COVID-19 fertőzés irányában (testhőmérséklet mérése, anamnézisre, tünetekre ismételt rákérdezés a SARS-CoV-2 okozta fertőzés gyanújának kizárása céljából);
- amennyiben a magas testhőmérséklet, a beteg légúti panaszai és tünetei vagy a kérdőív alapján magas COVID kockázat valószínűsíthető, az eddigi eljárásrendnek megfelelően csak sürgősségi beavatkozás végezhető, minden más beavatkozást lehetőség szerint el kell halasztani és a beteget a házi orvosához kell irányítani;
- COVID gyanús személyeknél tervezett beavatkozásra csak COVID PCR negatív eredmény birtokában kerülhet sor.

HELYISÉGEK ELŐKÉSZÍTÉSE:

- javasolt a páciensek számára a COVID-19 fertőzésre vonatkozó tájékoztató és a páciensek által betartandó általános és fogászati rendelői óvintézkedésekre vonatkozó tájékoztató váróhelyiségben és a bejárat ajtón történő kifüggesztése (pl. infografika), a tartalomnak és a megjelenítési formának lehetőleg igazodnia kell az ellátás típusához (felnőtt- és/vagy gyermekfogászati ellátás);
- a váróhelyiségben csak kifüggesztett beteg-tájékoztató anyagok helyezhetők el, újságok és egyéb páciens által kézbe vehető tájékoztatók, illetve gyermekjátékok, gyermekkönyvek, színezők, színesceruzák, stb. kihelyezése tilos;
- a váróban az ivóvízadagoló berendezés használatát átmenetileg szüneteltetni, kell és ezt egyértelműen jelezni kell kiírás formájában;
- lehetőség szerint kártyás fizetés/banki átutalás, online számlázási formákat kell bevezetni és előnyben részesíteni;
- a páciensek számára biztosítani kell a váróban és a mellékhelyiségekben a kézfertőtlenítési lehetőséget, valamint a mellékhelyiségekben a kézmosási lehetőség valamennyi feltételének (folyékony szappan, meleg víz, papír kéztörölő) biztosítottnak kell lennie;
- a kezelőhelyiség munkafelületein kizárólag csak az aktuális beteg kezeléséhez előkészített munkaeszközök lehetnek;
- javasolt a számítógép tartozékainak és telefonkészülékeknek - kifejezetten erre a célra kifejlesztett termékek alkalmazásával - fertőtleníthető és cserélhető fóliával történő bevonása, (kerülni kell a „házi” megoldásokat, pl. háztartási fóliát)
- lehetőség esetén javasolt forgó rendszerben két párhuzamos kezelőhelyiség váltott használata
- a kezelése közötti min. 15 perces szünetben a betegzónában elhelyezkedő felületek fertőtlenítése kötelező, valamint javasolt a padlózat fertőtlenítőszeres felmosása;
- a kezelőben és a váróban a gyakran érintett felületek (pl. kilincsek) rendszeres fertőtlenítése javasolt;
- a kezelőhelyiségek levegője a kezelése közötti szellőztetéssel (kezelések között: min. 15 perc) cserélendő vagy légtisztító berendezések üzemeltetésével tisztítható; az időnkénti alapos szellőztetés a légtisztító berendezések alkalmazása mellett is ajánlott;
- légkondicionáló berendezés használata nem javasolt;

- javasolt az elszívó motorok levegője kültérbe történő kivezetésének biztosítása;
- a kezelések alatt a kezelő ajtaját kötelezően csukva kell tartani; azt potenciálisan fertőzött zónának kell tekinteni.

A SZEMÉLYZET ÁLTAL BETARTANDÓ ÓVINTÉZKEDÉSEK:

- minden műszak megkezdése előtt kötelező a személyzet számára a testhőmérséklet mérés. COVID-19 gyanús esetben a munkavégzés nem kezdhető meg;
- javasolt a váróban az adminisztratív személyzet számára is sebészi maszk viselése;
- javasolt az ellátó személyzet számára lehetőség szerint hosszú ujjú védőruházat és lábzsák viselése;
- rövid ujjú ruházat viselése nem javasolt;
- a megfelelő kézhigiénés gyakorlat maradéktalan betartása kötelező: minden páciens ellátása után kézfertőtlenítést kell végezni (rövid ujjú ruházat viselése esetén karfertőtlenítést is); kézfertőtlenítés szükséges az egyéni védőeszközök szakszerű felvétele előtt és levétele után is;
- a páciens közvetlen fogászati ellátásában résztvevő személyzet számára FFP2/FFP3 maszk, plexi pajzs vagy védőszemüveg viselése kötelező (plexi pajzs viselése akkor is ajánlott kiegészítő védelemként a beavatkozások alatt, ha a személyzet egyébként visel védőszemüveget), egyszerűhasználatos kesztyű kötelező és egyszerűhasználatos ruha vagy műanyag kötény, valamint sebészi sapka javasolt.

A PÁCIENSEK ELLÁTÁSA SORÁN ALKALMAZANDÓ ÓVINTÉZKEDÉSEK:

- szükséges min. 1 percig 1%-os Hyperol oldatos öblögetés a kezelés megkezdése előtt, de már a kezelőhelységben kivitelezve;
- a kezelés elején és a kezelés végén a páciens arcát ajánlott letörölni olyan alkoholos fertőtlenítő kendővel, amelynek a bőrön való alkalmazása a gyártói leirat szerint engedélyezett;
- amennyiben az adott beavatkozás során lehetséges, kofferdám használata minden esetben javasolt; a gumilepedő felhelyezését követően szükséges az izolált fogazat előzetes 1%-os Hyperol oldatos áttörlése;
- javasolt nyálszívó és exhaustor egyidejű használata és négykezes asszisztálási technika alkalmazása;
- 1%-os Hyperol oldatos öblögetés a kezelés befejezése után szükséges.

COVID-19 GYANÚSNAK MINŐSÍTETT VAGY IGAZOLTAN COVID-19 FERTŐZÖTT PÁCIENSEK ESETÉBEN SZÜKSÉGES SZIGORÍTOTT ELJÁRÁSOK:

- betartandó a folyamatosan aktualizált, a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) által kiadott eljárásrend: a 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatban követendő járványügyi és infekciókontroll szabályokról, mely az NNK honlapján elérhető, valamint minden aktualizáláskor hivatalosan megküldésre kerül az egészségügyi szolgáltatóknak;

- csak sürgősségi ellátás végzendő, minden más beavatkozást lehetőség szerint el kell halasztani a páciens gyógyulásáig (a gyógyulás kritériumának meghatározását lásd az aktuális NNK eljárásrendben)
- Országos Epidemiológiai Központ és a Szakmai Kollégium a Fog és Szájbetegségek Tagozatának Módszertani Levele a fogászati egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzésére (2016) kiadvány, abból is kiemelten a **2.2.5. Kezelés ismert kórokozó-hordozók esetén** alpontja a COVID-19 pozitív páciensek ellátása esetén teljes útmutatóul szolgál.
- kiemelendő, hogy a gyanús/valószínűsített/megerősített COVID-19 fertőzött közvetlen fogászati ellátásában résztvevő személyzet számára FFP2/FFP3 respirátor, plexi pajzs és védőszemüveg, egyszerhasználatos kesztyű, egyszerhasználatos műanyag kötény és sebészi sapka viselése szükséges.

ÁLTALÁNOS MŰSZAK-ZÁRÁSI PROTOKOLL:

- kilincsek-, öltöző fogantyúinak fertőtlenítése kötelező;
- munkanap végén záró-fertőtlenítés valamennyi helyiségre kiterjedően kötelező;
- a használt, kontaminált ruházat külön gyűjtőzsákba történő elhelyezése szükséges;
- alapos rendelő szellőztetés vagy légtisztító berendezés további működtetése (mind a váró, mind a kezelőhelyiség tekintetében) szükséges.

Budapest, 2020. május 3.

Jóváhagyom:

Prof. Dr. Kásler Miklós

miniszter

2020.05.04.

KÉRJÜK VÁLASZOLJON A KÉRDÉS UTÁN A VÁLASZ ALÁHÚZÁSÁVAL

1. Az elmúlt 2 hétben bármikor volt-e láza? **Igen Nem**
2. Az elmúlt 2 hétben bármikor volt-e köhögése vagy egyéb légúti tünete? **Igen Nem**
3. Az elmúlt 2 hétben érzett-e gyengeséget, végtagfájdalmat vagy egyéb influenzaszerű tüneteket? **Igen Nem**
4. Tud-e arról, hogy COVID-19 fertőzött lenne? **Igen Nem**
5. Találkozott-e igazolt COVID-19 fertőzöttel? **Igen Nem**
6. Találkozott olyannal, aki házi karanténban van? **Igen Nem**

(A 6. kérdésre adott IGEN válasz nem veti fel a koronavírus fertőzés gyanúját.)

Dátum: 2020.

.....

NÉV, TAJ:

Aláírás